

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044)251-62-62, факс (044)520-03-25
E-mail: slg@amcu.gov.ua Web: http://www.amcu.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032767

04.10.2019 № 128 29/01-12403

На № _____

від _____

Міністерство розвитку
громад та територій України

Щодо вжиття заходів спрямованих
на розвиток конкуренції

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет) приділяє постійну увагу питанням захисту інтересів населення при отриманні житлово-комунальних послуг, передусім, послуг постачання теплової енергії для потреб централізованого опалення.

Відповідно до статей 5 та 6 Закону України «Про природні монополії» транспортування теплової енергії відноситься до сфери діяльності суб'єктів природних монополій. Виробництво і постачання теплової енергії належать до суміжних ринків та регулюються відповідно до цього Закону.

Згідно зі статтею 4 Закону України «Про природні монополії» державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції у сферах природних монополій здійснюється Антимонопольним комітетом України відповідно до його компетенції.

На виконання доручення Голови Комітету від 12.08.2019 № 13-01/237 щодо здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на регіональних ринках у сфері тепlopостачання, обласними територіальними відділеннями Комітету досліджено дії 110 органів місцевого самоврядування та 129 суб'єктів господарювання по всій Україні.

За результатами проведеної обласними територіальними відділеннями Комітету роботи порушення законодавства про захист економічної конкуренції виявлені в усіх областях України.

Станом на 30.09.2019 обласними територіальними відділеннями Комітету розглядається 21 справа за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції та надано 27 рекомендацій щодо припинення дій, що містять ознаки порушення та усунення передумов, що їм сприяють.

Найбільш типовими порушеннями в діях суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність на регіональних ринках з постачання теплової енергії для потреб централізованого опалення (далі – виробники), є:

- відсутність перерахунків за ненадані/неякісно надані послуги з централізованого опалення у багатоквартирних будинках, обладнаних загальнобудинковими лічильниками;
- нарахування оплати послуг з централізованого опалення без урахування показів загальнобудинкових приладів обліку.

173916

1) *Щодо відсутності перерахунків за ненадані/неякісно надані послуги з централізованого опалення у багатоквартирних будинках, обладнаних загальнобудинковими лічильниками.*

Відповідно до статті 6 Закону України «Про теплопостачання» державна політика у сфері теплопостачання базується, серед іншого, на принципах забезпечення захисту прав та інтересів споживачів; взаємної відповідальності суб'єктів відносин у сфері теплопостачання за якісне постачання теплової енергії та своєчасну її оплату; встановлення відповідальності суб'єктів теплопостачання за порушення законодавства у сфері теплопостачання.

Згідно зі статтею 25 вказаного Закону, теплопостачальні, теплотранспортні і теплогенеруючі організації зобов'язані забезпечувати надійне постачання обсягів теплової енергії відповідно до умов договору та стандартів; здійснювати перерахунок за спожиту теплову енергію із споживачами з урахуванням авансового платежу та показань вузлів обліку теплової енергії протягом місяця після закінчення опалювального періоду.

Статтею 16 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII встановлено, що якість комунальної послуги повинна відповідати вимогам, встановленим цим Законом, іншими актами законодавства та договором. Обов'язок забезпечення відповідності якості комунальної послуги встановленим вимогам покладається на виконавця такої послуги.

Відповідно до статті 4 зазначеного Закону до повноважень Кабінету Міністрів України у сфері житлово-комунальних послуг належить затвердження порядку здійснення перерахунку вартості комунальної послуги за період ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості.

Стаття 22 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004 № 1875-IV (втратив чинність з 01.05.2019 відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII) також встановлювала обов'язок виробника проводити в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, відповідні перерахунки розміру плати за житлово-комунальні послуги в разі їх ненадання або надання не в повному обсязі, зниження їх якості.

Водночас, Порядком проведення перерахунків розміру плати за надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення в разі ненадання їх або надання не в повному обсязі, зниження якості, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.02.2010 № 151 (далі - Порядок), перерахунок за ненадання, надання не в повному обсязі, зниження якості таких послуг передбачений лише за відсутності квартирних та будинкових засобів обліку.

Відсутність встановленого порядку проведення перерахунків розміру плати за надання послуг з централізованого опалення та гарячої води в разі їх ненадання або надання не в повному обсязі, зниження якості для споживачів, приміщення яких обладнано квартирними та/або будинковими засобами обліку, дає можливість виробникам послуг уникати зазначених перерахунків.

Зазначене призводить до застосування різних умов до рівнозначних угод з покупцями без об'єктивно виправданих на те причин, що, в свою чергу, призводить до ущемлення інтересів споживачів, приміщення яких обладнано квартирними та/або будинковими засобами обліку, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

2) Щодо нарахування плати за послугу з централізованого опалення без урахування показів загальнобудинкових приладів обліку.

Під час здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на регіональних ринках у сфері теплопостачання, органами Комітету виявлено непоодинокі випадки здійснення виробниками повірки та/або планового ремонту загальнобудинкових приладів обліку під час опалювального сезону. Такі повірки/планові ремонти здійснювалися місяцями, а подекуди, і роками (інформація за посиланням: https://24tv.ua/zahmarni_rahunki_pro_yaki_mahinatsiyi_kiyivteploenergo_maye_znati_kozhen_n1_135840).

За весь час повірки/планового ремонту загальнобудинкових приладів обліку споживачі сплачують за послуги з постачання теплової енергії без урахування показників вузлів обліку відповідних комунальних послуг.

При цьому, у багатьох випадках споживачі дізнаються про повірку та/або поточний ремонт загальнобудинкових приладів обліку лише отримавши рахунки без урахування показів таких приладів.

Статтею 17 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що комерційний облік комунальних послуг з постачання теплової енергії, гарячої води, централізованого водопостачання здійснюється вузлами обліку відповідних комунальних послуг, що забезпечують загальний облік їх споживання в будівлі, її частині (під'їзді), обладнаній окремим інженерним вводом, згідно з показаннями його (їх) засобів вимірювальної техніки.

Відповідно до Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (далі – Мінрегіон) від 22.11.2018 № 315, при виході з ладу або втраті вузла(ів) комерційного обліку до відновлення його (їх) роботи або заміни для визначення загального обсягу споживання теплової енергії, спожитої у будівлі, застосовується розрахунковий метод.

Абзацом другим частини четвертої статті 17 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» встановлено, що відповідальність за своєчасність проведення періодичної повірки, обслуговування та ремонту (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки (результати вимірювань яких використовуються для здійснення комерційних розрахунків за спожиті теплову енергію і воду) покладається на суб'єктів господарювання, що здійснюють обслуговування відповідних засобів вимірювальної техніки.

За результатами розгляду звернень органами Комітету та аналізу нормативно-правових актів, якими на сьогоднішній день регулюються правовідносини у процесі надання послуги з постачання теплової енергії, встановлено відсутність єдиних, чітких та прозорих вимог щодо термінів повірки та/або планового ремонту загальнобудинкових приладів обліку та інформування споживачів про такі повірки та/або плановий ремонт.

Зазначене створює умови для вчинення виробниками, які займають монополіне (домінуюче) становище на ринках у сфері теплопостачання, порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідно до статті 11 Закону України «Про теплопостачання» до повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у

сфері житлово-комунального господарства, належить розроблення та внесення пропозицій щодо вдосконалення законодавства у сфері теплопостачання.

З огляду на викладене, з метою вжиття заходів, спрямованих на розвиток конкуренції, керуючись пунктом 3 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» пропонуємо Міністерству розвитку громад та територій України вжити заходів щодо:

1) розроблення та подання на затвердження Порядку здійснення перерахунку вартості комунальної послуги за період ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості, що врегулює, зокрема, питання перерахунку вартості комунальної послуги для всіх категорій споживачів (в т.ч. приміщення яких обладнано квартирними та/або будинковими засобами обліку);

2) розроблення та подання на затвердження нормативно-правового акту, який врегулює, зокрема, питання:

- обслуговування вузлів комерційного обліку (періодична перевірка та /або плановий ремонт) оператором зовнішніх інженерних мереж в міжопалювальний період;
- інформування споживача способами, що гарантують доведення інформації до споживача, про проведення обслуговування вузлів комерційного обліку.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ